

כשגריאטריה פוגשת המטולוגיה

המטו-גריאטריה מהווה גישה טיפולית בין-מקצועית, בין המטולוגים וגריאטרים לשיפור הטיפול בחולים מבוגרים. כיצד עושים זאת לטובת המטופל המבוגר? | ד"ר רתם תלם, רפאה בכירה, מרפאה המטוגריאטרית, המרכז הרפואי איכילוב, תל-אביב

קובע את מידת השבריריות של המטופל. זאת ועוד, משזיהינו מטופל מבוגר ושברירי עלינו לקבוע האם השבריריות שלו מושפעת בעיקר מהמחלה ההמטו-אונקולוגית בה אובדן, או אז, רוב המאמצים הטיפוליים שלנו יהיו לכיוון של טיפול אונקולוגי אינטנסיבי, או שמא הסיבה העיקרית לשבריריות נעוצה בגורמים אחרים שחלקם ניתנים לאיזון ולטיפול. במקרים כאלה, מירב המאמצים הטיפוליים יושקעו קודם כל בטיפול הגורמים האלו, שיפור השבריריות ובדיקה חוזרת לראות אם המטופל יכול כעת, להרוויח מטיפול אונקולוגי אגרסיבי יותר.

הסכנות להם חשופים חולים מבוגרים

טיפול יתר בחולה שברירי - מטופל שברירי שלא יאותר ככזה, יקבל טיפול אגרסיבי מדי שעלול להוביל לתופעות לוואי קשות, סיבוכים או אפילו תמותה מוגברת.

תת טיפול בחולה עמיד - מטופל בגיל מתקדם או אולם בעל רזרבות טובות ורמת תפקוד גבוהה שלא יאותר ככזה, יקבל טיפול מופחת או עדין יותר בעוד יכול היה להרוויח מטיפול אגרסיבי יותר. מצב זה עלול להוביל לתמותה כתוצאה מהמחלה הגידולית.

הטיפול בחולים מבוגרים מציב אתגר נוסף והוא העובדה שקבוצות הגיל המתקדמות יותר וכן חולים

המטו-גריאטריה הינה גישה טיפולית בין-מקצועית, בין המטולוגים וגריאטרים על מנת לשפר את הטיפול בחולים מבוגרים. תהליך ההזדקנות הינו תהליך טבעי המתחיל כבר בגיל הבגרות הצעיר. כתוצאה מההרכב הגנטי שלנו, השפעות שונות של נזק סביבתי וההשפעה של מחלות כרוניות, עובר גופנו ירידה תפקודית הדרגתית לאורך השנים. בחלק מהמקרים הירידה הזו תעבור מבלי שנחוש בה כלל למשך שנים רבות, אולם בסופו של דבר היא מגדילה את הרגישות שלנו למחלות ולנכות.

לאור ההתקדמות הטכנולוגית והמדעית בשנים האחרונות, האוכלוסייה המבוגרת בישראל (ובעולם) הולכת וגדלה. אתגר רפואי משמעותי הוא לדעת לטפל בחולים המבוגרים ובמגוון מחלותיהם, כולל במחלות ההמטולוגיות והטיפול בהם מושפע גם מגורמים רבים שאינם רפואיים למשל: נייכות, תמיכה משפחתית ועוד.

יש לזכור, גיל כרונוולוגי לכשעצמו אינו מהווה מדד מדויק על מנת לאתר את החולים הרגישים יותר לסיבוכים. אותנו מעניין יותר "הגיל הביולוגי" שמאפיין שבבילינו מטופלים שבריריים יותר עם רזרבות נמוכות. הגיל הביולוגי מושפע מהגיל הכרונוולוגי, המצב התפקודי, המצב הקוגניטיבי, מצב הרוח, המצב התזונתי, מחלות הרקע, התרופות, מקורות התמיכה המשפחתיים והחברתיים ועוד. השילוב של כל הגורמים האלו

המטו-גריאטריה באיכילוב

המרפאה ההמטו-גריאטרית היא שרות הניתן למטופלים מבוגרים במסגרת המערך ההמטולוגי והיא פרי שיתוף פעולה של המערך ההמטולוגי והמערך הגריאטרי. מטרת המרפאה לספק את הטיפול המיטבי האפשרי למטופלים הסובלים ממחלות המטולוגיות, תוך כדי שימת דגש על הצרכים המיוחדים של אנשים מעל גיל 65. למרפאה מופנים מטופלים מבוגרים כדי לבצע הערכה גריאטרית כוללת ולאפשר קבלת החלטות טובות יותר לקראת הטיפול האונקולוגי, ובמהלכו כדי לזהות מטופלים שמתקשים יותר עם הטיפול, לסייע למטופלים להתמודד עם תסמיני המחלה או תסמינים הנובעים מהטיפול ולאפשר להם לבנות תכנית תמיכה הולמת, הוליסטית גם בקהילה.

המרפאה מספקת הסתכלות גם על האתגרים הרפואיים, הפסיכולוגיים והחברתיים העומדים בפני המטופל ומשפחתו נוכח האבחנה ובמהלך הטיפול. הצוות פועל יחד לפתח תכנית טיפולית פרטנית לכל חולה וחולה על פי צרכיו. בנוסף, ולאור העובדה שקיים מידע מועט יחסית לגבי הטיפול האונקולוגי במטופלים מבוגרים, המרפאה מחויבת להרחבת המחקר והידע לגבי הטיפול במטופלים אלה.

הסובלים ממחלות נוספות ומורכבות, אינם נכללים על פי רוב במחקרים הגדולים שנעשים בעולם על הטיפול האונקולוגי. ועל כן, הרופאים מוצאים את עצמם מטפלים בהם עם מעט מידע מוצק.

אז מה עושים?

גריאטריה הינה ענף ברפואה המטפל באנשים מעל גיל 65, במטרה לשמור על איכות חייהם, לשפר את תפקודם ולאפשר להם להתמודד בצורה המיטבית עם מחלות. כלי העבודה העיקרי של הגריאטריה הוא ההערכה הגריאטרית הכוללת.

הערכה גריאטרית כוללת הערכה של מחלות הרקע, סקירת תרופות מצב תפקודי, מצב קוגניטיבי, מצב נפשי, הערכה תזונתית והערכה חברתית.

ההערכה הגריאטרית הכוללת עוזרת לזהות חולים שבריריים ובקרב החולים השבריריים היא עוזרת להבחין בין המטופלים שניתן לאזן אותם טוב יותר, לשפר את רמת השבריריות שלהם ולהפנות אותם בהמשך לטיפול אונקולוגי מותאם. ישנם מטופלים שטיפול אונקולוגי יהיה קשה ומסוכן מדי בעבורם, והם מופנים לתכנית טיפולית חלופית שמטרתה שיפור תסמינים ואיכות חיים (טיפול פליאטיבי).

ד"ר רתם תלם